

חזרה:

ספר קובץ הערות - סימן עו

(ז) ונראה דיש שני מיני שליחות:¹

א) היכא דבלא השליחות אין המעשה כלום, כמו בשליח לגרש, דאין אדם מגרש אשת חבירו, או בשליח למכור, דאין אדם מוכר דבר שאינו שלו בלא שליחות. ב) היכא דגוף המעשה א"צ שליחות, כגון בשליחות לדבר עבירה, דהשליחות היא לענין שתהא המעשה נחשבת על המשלח. ובאופן הראשון, דבלא שליחות לא חלה המעשה כלל, דדוקא הבעלים יש להן הכח לפעול חלות הדין ולא אחר, אלא דכשהוא עושה שליח, הוא מוסר כחו להשליח

ג'ר"ח על הש"ס "סטנסיל" הוספות

הא דל"מ שליחות במצוה דכל מאי דמהני שליחות הוא רק כשהמשלח בעלים על דבר השליחות, וכל מקור הדין לשל שליחות הוא מגיטין וקידושין ותרומה דשם הוא בעלים על דבר השליחות, וכמו שמצינו מילתא דליתא בתנאי ליתא בשליחות דכשאינו יכול להתנות ראייה שהוא לא בעלים על הדבר. וע"כ במצות שאינו בעלים ל"מ שליחות

² "Our" Model of שליחות

"Track A"

Empowerment – בעלות

- מסירת כח
- oriented חלות
- Provides דעת { Capacity to effect a status transformation }
- משלח requires דעת but not necessarily "Affinity" to the שליח
- Relatively independent in activities-קל-שינוי allowed
- שלא בפניו relatively easy, even ביטול

Acting on the "Authority of" the משלח

AND [Subordinately]

"Track B"

Instrumental Representation – בעלים

- ידה אריכתא – "Extension-Tool-Arrow-Robot"
- oriented מעשה – [התגלמות] התייחסות –
- Provides כונה or הסכמה NOT דעת
- שליח doesn't necessarily require דעת but may require "Affinity" to the משלח
- Dependent-קל-שינוי prohibited –an 'instrument' of the משלח
- בפניו hard, only ביטול

Acting "As" the משלח

¹ See similarly שער יושר שער ז פרק ז והז-

² Though certainly the קובץ הערות sees them as 2 INDEPENDENT FORMS of שליחות .

השלכות:

1] The difference between שליח קבלה and שליח הולכה

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו

הלכה א

השליח שעושה האשה לקבל לה גיטה מיד בעלה הוא הנקרא שליח קבלה, ומשיגיע הגט לידו תתגרש כאילו הגיע לידה, וצריכה לעשותו בשני עדים³, וצריכה שני עדים שיעידו שהגיע הגט ליד שלוחה ואפילו הם הראשונים או אחד מן הראשונים ואחר הרי זו עדות גמורה.

הלכה ג

הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו אבל יכול לעשות שליח להוליד הגט לאשתו וזה הוא הנקרא שליח הולכה.

- 1) שליח הולכה and שליח קבלה = רמב"ם⁴ delineated by 2 categories of שליח.
- 2) Only שליח קבלה requires עדי קיום for its creation.
- 3) How does שליח קבלה fit into our model of שליחות? The אשה has no בעלות to access שליחות יסוד = מסירת כח = שליחות בעלות = "Track A"!

with a מסירת כח = "Track A - בעלות" = שליחות "Classic" - שליח הולכה שליחות "בעלים - Track B" subordinate.

ידה אריכתא = שליחות type "בעלים - Track B" – שליח קבלה

As we said, following the גר"ח, Track B שליחות doesn't exist initially as an independent form of שליחות - without a גזה"כ. Here by שליח קבלה – it exists because of the גזה"כ - ושלחה and גירושין, where "Track A" שליחות exists [for the בעל] the גזה"כ teaches us that a woman can exercise a שליחות option, to fulfill her needs in the process, as well. By definition this must be a "Track B - שליחות" type שליחות that exists independent of⁵ "Track A - בעלות = מסירת כח".

The רמב"ם seems to endorse the idea that שליח קבלה follows the ידא אריכתא model.

רמב"ם הלכות גירושין פרק א הלכה ג

..... ונתן בידה, מלמד שאינה מתגרשת עד שינתן הגט לידה או ליד שלוחה שהוא כידה או לחצרה שהכל כידה כמו שיתבאר. ושלחה, שיהיה ענין הגט שהוא המשלח אותה, לא שישלח עצמו ממנה.

³ See:

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה טו

..... אבל האיש שעשה שליח לקדש לו אשה אינו צריך לעשותו בעדים שאין מקום לעדים בשליחות האיש אלא להודיע אמת הדבר, לפיכך אם הודו השליח והמשלח אינן צריכין עדים כמו שליח הגט וכמו שליח שהרשהו להפריש לו תרומה וכיוצא בהן, בכל שלוחו של אדם כמותו ואינו צריך עדים. /השגת הראב"ד/ כמו שליח הגט וכמו שליח שהרשהו להפריש תרומה וכיוצא בהן. א"א אין הגדון דומה לראיה דלענין שליח הגט גטו מוכיח עליו ולענין תרומה אין צריך עדות כלל, אבל בקידושין דאפילו שניהם מודים אינו כלום כי מודו השליח והשולח נמי לא כלום הוא.

⁴ Thus far.

⁵ But in this case "within the rubric of"

רמב"ם הלכות גירושין פרק ה הלכה א

זה שנ' בתורה ונתן בידה אין ענין הכתוב אלא שיגיע הגט לה, ואחד ידה או חיקה או חצרה או שלוחה שעשת ידו כי כידה הכל אחד הוא ואחד חצרה הקנויה לה או חצרה המושכרת לה או השאולה לה הכל רשותה היא ומשיגיע הגט לרשותה נתגרשה.

Clears up a "contradiction":

רמב"ם הלכות שלוחין ושותפין פרק ב הלכה ב

עושה אדם שליח איש או אשה ואפילו אשת איש ואפילו עבד ושפחה הואיל והן בני דעת וישנן במקצת מצות נעשין שלוחין למשא ומתן, אבל מי שאינן בני דעת והן חרש שוטה וקטן אינן נעשין שלוחין ולא עושין שליח אחד הקטן ואחד הקטנה, לפיכך השולח בנו קטן אצל החנוני ומדד לו באיסור שמן ונתן לו את האיסור ואבד את השמן ואת האיסור החנוני חייב לשלם שלא שלחו אלא להודיעו ולא היה לו לשלח אלא עם בן דעת וכן כל כיוצא בזה, ואם פירש ואמר שלח לי עם הקטן הרי זה פטור.

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה יז

הכל כשרין לשליחות חוץ מחרש שוטה וקטן לפי שאינן בני דעת....

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו הלכה ט

..... ויש לאשה לעשות שליח קבלה לה גיטה מיד שלוחו של בעלה, וקטנה אינה עושה שליח לקבלה, אע"פ שחצרה קונה לה גיטה כגדולה, מפני ששליח קבלה צריך עדים ואין מעידין על הקטן שאינו בן דעת גמורה. /השגת הראב"ד/ מפני ששליח קבלה צריך עדים ואין מעידין על הקטן. א"א זה הטעם אין לו טעם ולא ריח אלא אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם בני דעת אף שלוחכם בני דעת נמצא שהשליח והשולח צריכין להיות בני דעת

יד המלך הלכות גירושין פרק ו

והנראה לי בזה דהנה יש שני סוגי שליחות, הסוג האחד הוא עניני שחיטת פסח, דהחוב על כל איש מישראל לשחוט הפסח בארבעה עשר בין הערבים, והכי הוא פשטת כוונת הקרא [שמות יב, ו] ושחטו אותו כל קהל ישראל, דהמצוה מוטלת על כל איש ישראל לשחוט הפסח, וכי שחטו אותו ע"י שליח והמצוה נגמרת ע"י שליח ולא ע"י עצמו עדיין לא יצא בזה ידי חובתו, אי לאו דאמרין שלוחו של אדם כמותו והוי כמו אם שחט הוא בעצמו. והסוג השני מהשליחות הוא שליח למכור או ליתן דעיקר העסק נגמר ע"י דעת המוכר והלוקח וע"י הוצאה מרשות לרשות דהיינו מרשות מוכר או לוקח, ובשליחות כזה אינו נגמר שום דבר ע"י השליח, והשליח אינו רק ממוצע בין המוכר והלוקח.....

והנה בשליחות דקידושין וגירושין אית הני תרי סוגי שליחות⁶, ובגירושין ג"כ בשליח לקבלה דהגירושין נגמרים תיכף בהגיע הגט ליד השליח, ואף אי נשרף או נאבד אח"כ ולא בא לידה כלל היא מגורשת, וע"כ משום דשלוחו של אדם כמותו. ובשליחות להולכה דידיה זה הוא סוג ענין מכירה.....

In our terms: שליחות "Track B" = שליח קבלה, while שליחות "Track A" = שליח הולכה, i.e. no שליח provides בעלים דעת is not an issue for Track B בעלות in the process exists, therefore as the רמב"ם points out the obstacle must lie elsewhere.⁷

⁶ The רמב"ם goes on to state: דבשליחות קידושין דידיה ודידה לא מצינו בתורה רק כי יקח איש אשה והקחה בוודאי הוא our - ע"י עצמו, ומהיכי תיתי דנאמר דיכולין הקידושין [להיות] נגמרין ע"י שליח אי לאו דאמרין שליח של אדם כמותו. analysis of for somewhat differs.

⁷ We must point out that the ג"ח explains differently:

ר' חיים הלוי הלכות גירושין פרק ו

...ונראה דמשום הכי הוסיף הרמב"ם הך טעמא דאין מעידין על הקטן, דהרי משום הך טעמא דבעינן בני דעת הרי היתה יכולה לקבל גט ע"י שליח במקום שהגט הוא זכות לה, אבל משום הך טעמא דאין מעידין על הקטן אינו מועיל מה דהוי זכות לה, כיון דמ"מ עדים מיהא בעינן, דשליחות גט צריך עדים, ואין מעידין על הקטן, וע"כ לא מהניא אף במקום שזכות הוא לה. והלא גם סיום דברי הרמב"ם שסיים אעפ"י שחצרה קונה לה גיטה כגדולה צ"ע, דהרי להדיא מבואר בב"מ דף י' [ע"ב] דחצר דגט הוא משום יד, וא"כ הרי צריך להיות מועיל גם בקטנה כיון דהוי משום יד, משא"כ לענין שליח הרי אין שליחות לקטן, ולפי זה הרי ניחא, דהרי שם בדף

It gets more complicated- a 3rd type of שליח is introduced:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו

הלכה ד

וכן האשה שולחת שליח להביא לה גטה מיד בעלה וזה הוא הנקרא שליח הבאה, ואין שליח הולכה והבאה צריך עדים.

הלכה ה

ואין האשה מתגרשת בגט ששלח הבעל או שהביא לה שליח הבאה עד שיגיע גט לידה, וכל מקום שנאמר בענין הגיטין שליח סתם הוא שליח הולכה או שליח הבאה.

הלכה ו

הכל כשרין לשליחות הגט בין לשליח קבלה בין לשליח הולכה והבאה חוץ מן החמשה הנכרי והעבד והחרש והשוטה והקטן, ואם קבל או הביא אחד מהן גט אינו גט.

This category of שליח seemingly poses a challenge to our model of שליחות. It certainly appears not to be "Track A" type שליחות – the אשה has no בעלות to produce such a שליח. It is not "Track B" שליחות like a שליח קבלה – it has no בעלים = "כמותו" status and certainly seems not to be שליח הבאה to the נתינה with the מגורשת אשה. כידה = ידה אריכתא.

רש"י deals with the issue thusly:

רש"י מסכת בבא מציעא דף עו עמוד א

הכי גרסינן: הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי - האשה שאמרה לאחד: אם תמצא את בעלי - אמור לו שישלח לי את גיטי בידך, ותיעשה שלוחו של בעלי לגרשני כשמגיע גט לידך, דשליח להולכה על הבעל לעשות, והאשה מתגרשת כשיגיע גט לידה, ושליח לקבלה על האשה לעשות, שיהא הוא שלוחה וכמותה, ותתגרש משיגיע גט ליד שליח.

I.e. the שליח הבאה is a form of שליח להולכה – this certainly fits our model. But does not seem to "shtim" with the לשון of the רמב"ם. He clearly holds that a שליח הבאה is a שליח of the בעל not the אשה.

The resolution of the ר"ן will not work for our model as well:

ר"ן על הר"ף מסכת גיטין דף כח עמוד א

ונחלקו הראשונים ז"ל אם האשה עושה שליח להולכה או לא שר"ח כתב שאין האשה עושה שליח להולכה [והרמב"ם ז"ל כתב בפ"י מהלכות גירושין שהאשה עושה שליח להולכה⁸] וכן דעת הרמב"ן ז"ל⁹ ותימה הוא שאם אמרה האשה לשליח שיביא לה גיטה מיד בעלה והלך אצל הבעל ואמר ליה הבעל הוליכיהו לה בכה"ג ודאי מהני שהרי הבעל עשאו שליח אבל אם אומר לו הבעל שאינו רוצה שיהא שלוחו כלל היכי מיגרשה דהא

---

⁸ י"א מבואר דבגט לא מהניא באינה עומדת בצדו משום דאין חבין לאדם אלא בפניו, ולפי זה במקום זכות מועיל חצר בגט אף באינה עומדת בצדו, ובזה השמיענו הרמב"ם דבקטנה במקום זכות שאני חצר משארי שלוחים, דבבבא לא בעינן עדים, וע"כ אמרינן זכין לאדם שלא בפניו ויכול לזכות גם לקטנה ע"י חצרה שלא מדעתה, משא"כ בשארי שלוחים כיון דצריך עדים ואין מעידין על הקטן, ע"כ אינו יכול לזכות לקטנה את גיטה אף במקום שזכות הוא לה. והראב"ד דסגי ליה בהך טעמא דאין שליחות לקטן, הוא משום דחולק על עיקר הך טעמא דאין מעידין על הקטן, וכמו שכתבנו בראשית ההשגה דהך טעמא לא ס"ל, וע"כ ליכא טעמא אחרינא רק דאין שליחות לקטן, וכמו בכל התורה כולה כן הכא.

⁸ I.e. = האשה to the גט 'מוליך' the שליח is thru it the שליח הבאה.

⁹ See:

חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סב עמוד ב

האומר - רש"י ור"ח ז"ל סבורין שאין האשה עושה שליח להביא אלא לקבל וכן נראה מפירושיהן בפ' השוכר את האומנין, והר"ם הספירדי ז"ל כתב שהאשה עושה שליח בין בקבלה בין בהבאה, ואין בידי להכריע אלא שדבריו נראין בטעם וכן הסוגיא מוכחת כפשטה ואין לי להאריך, ובהלכות גדולות כך אמרו באשה ומשויה נמי שליח להולכה [א"ה, ד"ז מהוספות שבסוף המס', ועי' לק' ס"ה ב'].

שלוחו של אדם כמותו-2- השלכות

איהי לא קבלה הגט לא מיד הבעל ולא מיד שלוחו¹⁰ ול"נ דאפשר דכיון דשלוחו של אדם כמותו הרי הוא כאילו היא קבלתו אלא שהיא מתנה שאינה רוצה שתתגרש אלא כשיגיע גט לידה ומתניתין דפירקין

As stated earlier the אשה has no בעלות to produce such a שליח - where she has the ability to create a תנאי. Furthermore, the רמב"ם makes no mention of such a תנאי.

We can understand the רמב"ם in terms of our model:

- 1) Both the שליח קבלה and שליח הבאה are שליחים of the אשה.
- 2) The אשה – while included in the דין of שליחות by גירושין still has no בעלות over the process and can only access Track B = מעשה oriented שליחות, not Track A = מסירת שליחות type כח.
- 3) While the יסוד¹¹ of שליחות is מסירת כח – WITHIN the “Track B level” we can invoke the הקירה – Is שליחות of this type [=Track B]- התייחסות = “attribution”¹² only or התגלמות = “embodiment”¹³?
- 4) Track B שליחות is התייחסות = “attribution” of the מעשה only- in the sense of שמעשהו מתייחסת למשלח¹⁴ עקרונית.
- 5) A שליח קבלה operates via “classic” Track B התייחסות = שליחות. It = “כמותו” ידה – ממש כידה but not אריכתא. It is sufficiently attributable to the אשה to avoid the problem of מעל גבי קרקע – but not to fulfill the דין of “ונתן בידה”¹⁵.
- 6) A שליח קבלה, as derived from the גזע שליח - מלמד שהיא עושה שליח - גזע שליח = התגלמות thru “ונתן בידה” = “embodiment” = כגוף המשלח. Here the Track B offers = “כמותו” ידה as אריכתא = “ממש כידה”. Since an actual “status transformation” is occurring (ממש כידה to שליח) in a דבר שבערוה then עדי קיום are required.¹⁶
- 7) The relationship between שליח קבלה and שליח הבאה is basically summed up here:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו הלכה יב

אמר השליח לבעל שליח הבאה אני ואמר לו הבעל הא לך כמו שאמרה והביא את הגט ואמרה לו שליח קבלה שמתוך, כיון שהגיע הגט לידה מגורשת, שהרי לא עקר שליחות שאמרה אלא גרע אותה שהרי היא אומרת לקבלה והוא אומר לבעל להבאה בלבד.

אור שמח הלכות גירושין פרק ו

..... וכן מפורש בדברי רבינו שהסוגיא מיירי בשליח הבאה, שכן כתב בהלכה י"ב, אמר לבעל שליח הבאה אני כו', ואמרה לו שליח לקבלה שמתוך, כיון שהגיע גט לידה מגורשת, שהרי לא עקר שליחות שאמרה, אלא גרע אותה, שהרי היא אומרת לקבלה והוא אומר לבעל להבאה בלבד, ולפרש"י (שם סג, א ד"ה אלא) שהכל בשליח הולכה מצד הבעל מיירי זה תמהון גדול, שמאי עקר, כי עקר מאי הוי, הלא אטו נעשה שלוחה ממנה, הלא מן הבעל הוא נעשה שליח, וע"ז נתרצה, ואמר שליח להבאה אני. *** אולם רבינו מפרש הכל בשליח

¹⁰ = a case of – see: טלי גיטך מעל גבי קרקע

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף עח עמוד א
ואמר רבא: טלי גיטך מעל גבי קרקע - לא אמר כלום!

¹¹ As demonstrated by a שליח להולכה.

¹² I.e. שמעשהו מתייחסת למשלח.

¹³ I.e. דהשליח נחשב כגוף המשלח.

¹⁴ As learnt from עדת ישראל בין הערבים ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים.

¹⁵ So that the שליח by the בעל does not constitute גירושין.

¹⁶ See:

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה טו
כל העושה שליח לקבל הקידושין צריך לעשותו בפני שני עדים.....

שלוחו של אדם כמותו-2- השלכות

הבא מן האשה גופא, וכי עקר ואינו רוצה בשליחות שעשאתו האשה, והבעל ג"כ אינו עושה שליח להולכה, שלוחא דמאן קא הוי, ע"ז פירש רבינו שבכלל דברי האשה שעשאתו שליח לקבלה הוא נכלל ג"כ שליח הבאה, רק שהיא הוסיפה שיהא חל הגירושין ג"כ בקבלתו הגט, וזה מיעט, שאמר להבאה בלבד:

Other ראשונים also endorse this חילוק:

ריף 1]

ספר כלבו סימן עה

כתב ה"ר יצחק האומר לב' צאו וקדשו לי אשה פלונית הן הן שלוחיו הן הן עדיו, והר"ף ז"ל כתב וצ"ע אם נאמר כן גבי שלוחי האשה לקבל גיטה וקדושה ע"כ¹⁷

ר"י מיגש 2]

חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף כג עמוד א

עבד מהו שיעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה. פרש"י ז"ל וה"ה להולכה, וכן פירש רב יהוסף הלוי בן מיגש ז"ל בשם רבו ז"ל¹⁸ ממאי מדקאמרינן מדקא פסיל ליה לנכרי מכלל דעבד כשר, והיינו להולכה דלהביא תנן, וי"ל דה"ק מדקא פסיל לנכרי ולא פסיל עבד כלל, ש"מ אפילו לקבלה כשר, שאם היה פסול לקבלה ליתני נמי והכל כשרין לקבל חוץ מאלו ועבד, דהא קתני כשרים לכתוב וכשרים להביא ואמאי שייך קבלה, אלא הבאה וקבלה שוין ש"מ, לשון אחר נ"ל דבעו מיניה קבלה סתם ופשיט להו דנעשה שליח וכיון דנעשה שליח יקבל, דלא ס"ד דר' אמי פסולא אחרינא בהך, ואתא ר' יוחנן וחדית אע"פ שהוא נעשה שליח, לקבלה דגיטין מיהת הוי פסול לפי שאינו בתורת גיטין, ולשון הגון הוא, ואתקפתי דר' אלעזר אתרוייהו בין לפשטיה דר' אמי בין לר' יוחנן דהא אמרי דבר שליחות הוא, תדע דכי קיימא לן שאין העבד נעשה שליח לקבל לא קשיא לן מתני', לפי שלא חששו לדקדוקו של ר' אמי הואיל וכשפסלה משנתנו נכרי לא פסלתו אלא להבאה, שאלו לדברי רבותינו ז"ל מקשא נמי קשיא לן מתני' עד שהוצרך רבנו הגדול ז"ל לומר שאין למידין מן הכללות, וכן דעת הרב אבן מיגש ז"ל שלא פסלוהו אלא לקבלה אבל להבאה אפי' עבד כשר כסתם מתני'. אלא שלא פירש, ושאל לעצמו מאי שנא, שליח הולכה שליח בעל, שליח קבלה שליח אשה, מה בין זה לזה, ואנו יש לנו להשיב שליח הולכה אינו אלא כשליח דעלמא ובשליחות דעלמא איתנהו, אבל שליח קבלה מכיון שהגיע גט לידן מגורשת והוא אין לו יד לגירושין הואיל ואינו בתורת גיטין, וכן נראין הדברים שהעבד נעשה שליח להוליך גט מיד רבו שלו ליד עבדו, ולקבל דוקא לא, הכא נמי לקבל דוקא¹⁹, אבל מאחר שראינו לאבות העולם שפי' שה"ה להולכה אף אנו סומכין עליהם, ונאמר שהטעם לפי שאין העבד בתורת גיטין כלל ואין להם יד לגט, ועוד שמצאו להם ראייה בירושלמי דגרסינן התם אתא עובדא קמי ר' אמי בעבד שהביא את הגט כשר א"ל ר' בא והא תני ר' חייא עבד שהביא את הגט פסול א"ר אמי אילולי ר' אבא כבר היינו להתיר אשת איש ואפילו תימא לא שמע ר' אמי הדא דתני ר' חייא לא שמע מיליהון דרבנן נשמעיניה מן הדא דאמר ר' זעירא ר' חייא

¹⁷ See:

אבני מילואים סימן לה

[ב] נעשה עד. - כתב הכלבו סי' ע"ה בהל' אישות ז"ל כתב ה"ר יצחק האומר לשנים צאו וקדשו לי אשה פ' הן הן שלוחיו הן הן עדיו והרי"ף ז"ל כתב וצ"ע אם נאמר כן גבי שלוחי האשה לקבל גיטה וקדושה ע"כ"ל.

¹⁸ Interestingly- see above #1. See also:

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו הלכה ו

הכל כשרין לשליחות הגט בין לשליח קבלה בין לשליח הולכה והבאה חוץ מן החמשה הנכרי והעבד והחרש והשוטה והקטן, ואם קבל או הביא אחד מהן גט אינו גט.

¹⁹ See also:

ר"ן על הרי"ף מסכת גיטין דף יב עמוד א

... אבל הרב ר' יוסף הלוי ז"ל אמר שלא פסלוהו אלא לקבלה אבל להבאה כשר כדמוכח דיוקא דמתני' ועל דעתו ז"ל פירש הרמב"ן ז"ל דבעו נמי מר' אמי קבלה ופשיט להו דנעשה שליח להבאה וכיון דנעשה שליח לגט אף לקבלה כשר דלא סלקא דעתיה דר' אמי לאיפלוגי בינייהו ואתא ר' יוחנן וחדש שאע"פ שהוא נעשה שליח להולכה לקבלה מיהת פסול לפי שאינו בתורת גיטין ושניא קבלה מהולכה דשליח הולכה אינו אלא כשליח דעלמא ובשליחות דעלמא איתנהו אבל שליח קבלה מכיון שהגיע גט לידו מגורשת והוא אין לו יד לגירושין הואיל ואינו בתורת גיטין

See also רמב"ם הרי"ף מסכת גיטין דף כג עמוד ב

שלוחו של אדם כמותו-2- השלכות

בשם ר' יוחנן נראין דברים שיקבל העבד גט שחרור ואל יקבל בגייתו, זו גרסת הרב אב"ד וכך נמצא בנוסחאות אבל פ"ק דקדושין גרסינן ואל יקבל גט סברין מימר לא אמר אלא אל יקבל הא עבר וקבל כשר ר' יעקב בר אחא בשם ר' אושעיא מעשה היה וכהנת היתה ולא חשו משום ריח פסול.

2] Possibly the ש"ר:

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מא עמוד א

שליחות מנלן? דתניא: [דברים כד] ושלח - מלמד שהוא עושה שליח, ושלחה - מלמד שהיא עושה שליח

תוספות הרא"ש על מסכת קידושין דף מא/א

ושלחה מלמד שהיא עושה שליח - וא"ת אמאי צריך תרי קראי חד לשליחות הבעל וחד לשליחות האשה, וי"ל דהו"א דבעל הוא דשייך שליחות שאינו מגרש אלא מדעתו אבל אשה שמתגרשת בע"כ לא אלים מעשה דידיה כולי האי שתוכל למנות שליח במקומה:

כל הרוצה and כל השומע via מינוי 2]

משנה מסכת גיטין פרק ו משנה ו

מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע את קולו יכתוב גט לאשתו הרי אלו יכתבו ויתנו²⁰.....

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף לו עמוד ב

..איתביה: [המודר הנאה מחבירו].....תורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו במאי עסקינן אילימא מן בעל הכרי על של בעל הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דיליה מאן שוויה שליח אלא לדעתו דבעל הכרי הא קמהני ליה דקעביד שליחותיה אלא משלו על של הכרי ולדעתו דמאן אילימא לדעתו דבעל הכרי הא קמהני ליה אלא לאו לדעתיה דנפשיה ומשלו תורם על של חבירו וא"א צריך דעת הא קמהני ליה אלא לאו אין צריך דעת לעולם משל בעל הכרי על בעל הכרי כדאמר רבא באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום הכא נמי באומר וכו'

The קשיא רמב"ן deals with a well known:

חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סו עמוד א

הא דתנן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו. פרישו בגמרא בפ' המדיר דכיון דאמר יכתוב שליחותיה קא עביד, ואיכא דקשיא ל' הא דתנן בנדרים פ' אין בין המודר הנאה מחבירו תורם לו תרומתו ומוקמינן לה בגמ' דאמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום, ואי אמרת שליחותיה קא עביד א"כ נהנה ממנו, ואינה קושיא דהתם כל הרוצה לתרום קאמר מדעתו ואינה אלא כנותן רשות לאו שליחותיה הוא וגבי תרומה אפילו גילוי דעתא נמי מהני כדאמרינן בפ' אלו מציאות (כ"ב א') כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה.

According to the רמב"ן is not a שליחות at all. הפרשת תרומה, רמב"ן is possible without שליחות. The occurs via דעת alone without formal שליחות. מינוי is not a valid.

Other ראשונים disagree:²¹

²⁰ See also:

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף ע עמוד ב
... אמר רב הונא: באומר כל הזן אינו מפסיד. וכי אמר הכי לאו שליחותיה קעביד? והתנן: מי שהיה מושלך בבור, ואמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו - הרי אלו יכתבו ויתנו! הכי השתא, התם קאמר יכתוב, הכא מי קאמר יזון? כל הזן קאמר.
רש"י מסכת כתובות דף ע עמוד ב
הרי אלו יכתבו ויתנו - אע"ג דלא אמר ליה לסופר כתוב ה"נ אע"ג דלא אמר ליה זון שלוחיה הוא.
התם קאמר יכתוב - לשון צוואה לשומע קולו.

²¹ See:

ר"ן על הרי"ף מסכת גיטין דף לב עמוד ב

תוספות מסכת גיטין דף סו עמוד א

כל השומע קולו כו' - אע"פ דאמרינן בפרק אין בין המוודר (נדריים דף לו:): גבי מוודר הנאה מחבירו דתורם לו תרומתו לדעתו ודייק בגמרא לדעתו דמאן אי לימא לדעתא דידיה מאן שווייה שליח אלא דבעל הכרי הא קא מהני ליה דעבד שליחותיה ומוקי לה באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום לאו משום דכי אמר הכי לאו שליחותיה עביד²² דבתרומה בעינן שליחות אלא לענין מוודר הנאה דוקא לא חשיב שליחות שיחשב בכך כמהנה ליה כיון שלא צוה לו לעצמו או שמא יש לחלק דהכא לא קאמר כל הרוצה לכתוב אלא כל השומע דיחד יחזיקה למי ששומע קולו.

Analyzing both תירוצים of תוספות according to our model:

that is – אלא לענין מוודר הנאה דוקא לא חשיב שליחות שיחשב בכך כמהנה ליה כיון שלא צוה לו לעצמו]1] to say -BOTH via מינוי and כל השומע שליחות create כל הרוצה Only due to the “indeterminateness” of BOTH these pronouncements they can only create “basic” = “Track A שליחות כה-” מסירת כה- that is “centered” - כה האדם חלות” where the בעלות possessed over the entire process allows for wielding that authority as the בעל sees fit. Yet such a

---

הרי אלו יכתבו ויתנו. ופרש"י טעמא בריש פרק המדיר (דף ע ב) דכיון דאמר יכתוב שליחותיה קא עביד וא"ת דהא תנן בפ' אין בין המוודר (דף לה ב) ותורם את תרומותיו ואת מעשרותיו לדעתו ופרכי' [דף לו ב] אי תורם משל בעל הכרי [ולדעתו של בעל הכרי] הא קא מהני ליה דקא עביד שליחותיה ומפרקינן באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום אלמא כה"ג לא הוי שליחות דאי הוי מאי מפרקינן הא קא מהני ליה ואינה קושיא דהתם כל הרוצה לתרום קאמר מדעתו ואינו אלא כנותן רשות אבל לאו שליחותיה הוא וגבי תרומה אפ"ל גלוי דעתא נמי מהני כדאמר' בפרק ואלו מציאות (דף כב א) כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה כך כתוב בחידושי הרמב"ן ז"ל ולפי זה בגט אי אמר כל הרוצה לכתוב יכתוב לא מהני ותמהני דהתם בפ' ואלו מציאות (שם) קא אמינא דההיא דכלך אצל יפות דנזקא דשווייה שלית דאמרינן התם " [תרגמה אביי] אליבא דרבא דשווייה שליח וה"ל מסתברא דאי לא שווייה שליח מי הוי תרומתו תרומה אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא כגון דשווייה שליח וא"ל זיל תרום ולא אמר מהני תרום וסתמיה דבעל הבית כי תרום מבינונית תרום ואזל איהו ותרום מיפות ובא בעל הבית ומצאו וא"ל כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה" וכי איתמר התם לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משמע דאהך גוונא נמי קאי והדרא קושין לדוכתיה!

The case is pointing out that the גמרא in ב"מ seems to explicitly reject the idea that the שליחות יפות track. Rather it implies that the שליחות יפות track. The ר"ן concludes: וליפוך נראה כמו שתייצו בתוס' דנהי דבאומר כל הרוצה שלוחיה הוי אפ"ל כיון שלא יחדו לא חשיב מהני ליה כדי שיהא אסור במוודר הנאה...

Apparently The רמב"ן holds that the הפרשת תרומה can occur via EITHER a שליחות or via a שליחות- non track, EVEN according to the מסקנה of the גמרא in ב"מ. The difference between the 2 “paths” to תרומה are-

1] There is only a דין of “כמותו” if a שליחות route is used, 2] If a שליחות route is utilized than all the relevant דינים apply.

The רמב"ם appears to endorse such a שליחות- non track as well.

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ג

התורם שלא ברשות או שירד לתוך שדה חבירו וליקט פירות שלא ברשות כדי שיקחם ותרם, אם בא בעל הבית ואמר לו כלך אצל יפות אם היו שם יפות ממה שתרם תרומתו תרומה שהרי אינו מקפיד, ואם לא היו שם יפות אין תרומתו תרומה שלא אמר לו אלא על דרך מיהוי, ואם בא בעל הבית וליקט והוסיף בין יש לו יפות מהן בין אין לו תרומתו תרומה.

See also- ואכמ"ל:

חידושי הרשב"א מסכת נדרים דף לו עמוד ב

הא דאיבעיא להו התורם משלו על של חברו צריך דעת או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך. קשיא לי דהא שליחות לאו מדין דניחא ליה או לא ניחא ליה אלא גזירת הכתוב היא דמה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם, ותדע לך שהרי האומר לחברו צא ותרם לי והלך ומצאו תרום למ"ד חזקה אין שליח עושה שליחותו אמרינן בריש פ"ק דחולין שאינו תרום דדלמא איניש אחרינא שמע והלך ותרם ורחמנא אמר אתם גם אתם מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם ואע"ג דהתם ניחא ליה שתקנו את כריו, וי"ל דתורם משלו על חברו שאני דלא בעינן שלווחו לדעתו אלא בתורם משל בעל הכרי על בעל הכרי אבל בתורם משלו על בעל הכרי כיון שאינו של בעל הכרי לא בעינן שליחותו ממש ואין הדבר תלוי אלא אי זכות לו וזכין לו לאדם שלא בפניו או לאו זכות לו דמצוה דנפשיה עדיף ליה, כנ"ל

²² I.e. שליחות is certainly operative in Both cases.

ידה אריכתא = "שליחות Track B" – it cannot access "Track B" whose focus is the מעשה of the תיחסות which requires a more clearly delineated creation of status בעלים.

therefore an "indeterminate מינוי" is effective, חל ONLY Track A to be גירושין requires ONLY Track A to be effective.

– therefore "בעלים" status of שליח with the status of נדר of הנאה can ONLY be violated by a שליח and כל הרוצה via מינוי BOTH would not violate the נדר.

– או שמא יש לחלק דהכא לא קאמר כל הרוצה לכתוב אלא כל השומע דיחד יחדיה למי ששומע קולו] That is, שליחות "full" = "Track A-בעלות" creates מינוי that is a complete השומע, with a subordinate Track B- בעלים- "ידה אריכתא- בעלים" is an "indeterminate מינוי" that can access "basic" Track A שליחות = מסירת כח- שליחות "Track B" = בעלים. A שליח of הנאה נדר can ONLY be violated by a שליח- if the שליח has the status of "בעלים" – therefore a מינוי via הרוצה כל would not violate the נדר.²⁴

I believe the ר"ן is basically making this latter point:

ר"ן מסכת נדרים דף לו עמוד ב

הכא נמי באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום - וכי האי גוונא מהני לגבי תרומה דבגלוי דעת בלחוד דניחא ליה סגי ולגבי מודר הנאה לא חשיב מהנה כיון דלא משוי ליה אידך שליח בהדיא ומיהו דוקא באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום אבל אי אמר כל השומע קולי יתרום שליחות מעליא הוי²⁵ ואסור במודר הנאה דהא אמרינן בפ' המדיר (כתובות דף ע:): כל השומע קולי יזון שליחותיה קעביד ומפקינן לה מדתנן בפ' התקבל (גיטין דף סו) דגבי גט מהני אם אמר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הלכך דוקא באומר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום דלאו שליחות גמור הוא ומיהו כי אמרינן דלתרומה מיהא מהני דוקא דאמריה בהאי לישנא דהא לישנא מציעתא הוה ומש"ה נהי דלגבי מודר לא הוי שליחות²⁶ לתרומה מיהת מהני²⁷ אבל אי אמר כל התורם אינו מפסיד אפשר דאפילו לגבי תרומה לא מהני דלאו לישנא מעליא הוא כשיבא ויתרום והכי נמי מוכח דהא האומר כל הזן אינו מפסיד והלך אחד וזן אינו חייב לשלם דלא שוייה שליח כלל.

ביטול שליחות]3

The משנה clearly allows שליחות even ביטול שליחות שליחה:

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לב עמוד א

/מתני'/. השולח גט לאשתו, והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח, ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא - הרי זה בטל; קידם אצל אשתו או ששלח אצלה שליח, ואמר לה גט ששלחתי לך בטל הוא - הרי זה בטל; אם משהגיע גט לידה, שוב אינו יכול לבטלו. בראשונה היה עושה ב"ד ממקום אחר ומבטלו, התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהו עושין כן. מפני תיקון העולם.

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לב עמוד ב

²³ Assuming that גט כתיבת doesn't require "Track B" level שליחות .

²⁴ In this מהלך it is possible to hold that גט כתיבת does require "Track B" level שליחות as מינוי via השומע כל provides this level.

²⁵ That is, שליחות "full" = "Track A-בעלות" creates מינוי that is a complete השומע, with a subordinate Track B- בעלים- "ידה אריכתא- בעלים"

²⁶ I.e. a שליח of הנאה נדר can ONLY be violated by a שליח -if the שליח has the status of "בעלים" – therefore a מינוי via הרוצה כל would not violate the נדר .

²⁷ Because "basic" Track A שליחות = מסירת כח- שליחות can accomplish this.

שלוחו של אדם כמותו-2- השלכות

... חוזר ומגרש בו, או אינו חוזר ומגרש בו? רב נחמן אמר: חוזר ומגרש בו, ורב ששת אמר: אינו חוזר ומגרש בו. והלכתא כוותיה דרב נחמן. איני? והא קי"ל הלכתא כוותיה דר' יוחנן, דאמר: חוזרת! הכי השתא, התם דיבור ודיבור הוא, אתי דיבור ומבטל דיבור, והכא נהי דבטליה לשליחותא דשליח, גיטא גופיה מי קא בטיל.

רמב"ם הלכות אישות פרק ט הלכה כ

האשה שעשתה שליח לקדשה והלך וקידשה ובעת הליכתו ביטלה השליחות וחזרה בה ואין ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה או אחר הקידושין הרי זו מקודשת מספק, וכן האיש שעשה שליח וחזר בו.

רמב"ם הלכות גירושין פרק ו הלכה כא

השולח גט ביד שליח ובטל הגט הרי זה חוזר ומגרש בו כשירצה, שלא בטלו מתורת גט אלא מתורת שליחות. לפיכך אם היה הגט ביד הבעל ובטלו כגון שאמר גט זה בטל הוא אינו מגרש בו לעולם והרי הוא כחרש הנשבר ואם גירש בו אינה מגורשת, וכן אם פירש בעת שבטלו והוא ביד השליח ואמר גט ששלחתי הרי הוא בטל מלהיות גט אינו מגרש בו לעולם.

See also:

משנה מסכת תרומות פרק ג משנה ד²⁸

[ד] במה דברים אמורים בשלא דבר אבל הרשה את בן ביתו או את עבדו או את שפחתו לתרום תרומתו תרומה בטל אם עד שלא תרם בטל אין תרומתו תרומה ואם משתרם בטל תרומתו תרומה הפועלים אין להן רשות לתרום חוץ מן הדרכות שהן מטמאים את הגת מיד:

Another חילוק between the 2 types of שליחות:

קונטרס השליחות סימן יב

..... אבל בשליחות שאינו כי אם על פעולת ידים²⁹, ודאי דלא שייך ביטול על זה, כיון דבעת מינוי השליחות לא מסר לו שום כח ויכולת. הלא אין בזה שום דבר לבטל, ומכיוון שהשליח לא ידע מביטולו ועשה המעשה על פי ציוויו ושליחותו, הלא נשלמו בזה כל תנאי השליחות כמו בלא ביטול, דפעולת ידים אי אפשר שתבטל בשום אופן. אשר על כן נראה לעניות דעתי ברור ב'שליח לדבר עבירה', היכא שלא ידע השליח, כגון בשלחו לגנוב, לא יהני כלל מה שיבטל השליחות שלא בפני השליח, וחייב המשלח מפני שעשה על פי ציוויו, ולא נחלק שום אדם בזה.....

³⁰רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ט4]

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ט

האומר לשותפו או לבן ביתו או לעבדו או לשפחתו לתרום, והלכו לתרום וביטל שליחותו קודם שיתרמו, אם לא שינה השליח תרומתו תרומה, ואם שינה כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרם מן הדרום הואיל וביטל שליחותו מקודם אינה תרומה.

1] שליחות alone ineffective to undermine ביטול [1]

2] שליחות alone ineffective to undermine שינוי קל [2]

²⁸ On this משנה see ahead.

²⁹ In our terms = "Track B" שליחות- אריכתא- שליחות "Track B".

³⁰ Based on a שליח of שיעור.

³¹ See –

כסף משנה הלכות תרומות פרק ד הלכה ט

דשינוי זה אין דרך להקפיד ולא הוא קפידא לבטל התרומה

Also note: 1) We are dealing with a case where the שליח was given detailed instructions (so that a deviation is possible), 2) A major deviation will undermine שליחות alone. See:

3] Both together effective

טור יורה דעה סימן שלא

... כתב הרמב"ם האומר לשלוחו לתרום והלך ותרום וזה בטל שליחותו קודם שתרם אם לא שינה השליח תרומתו תרומה ואם שינה כגון שאמר לו תרום מן הצפון ותרום מן הדרום ובטל שליחותו קודם שתרם אינה תרומה ואיני מבין דבריו [1] כיון שביטל השליחות קודם שתרם למה לי שינה אפ"ל בלא שינוי אינה תרומה [2] ואם שינה אפ"ל לא ביטל השליחות אינה תרומה.....

The טור was apparently bothered by the idea that 2 forces, generally effective in undermining שליחות *independently*, need to *combine* to undermine this שליחות.

משנה מסכת תרומות פרק ג משנה ד

[ד] כמה דברים אמורים בשלא דבר אבל הרשה את בן ביתו או את עבדו או את שפחתו לתרום תרומתו תרומה בטל אם עד שלא תרום בטל אין תרומתו תרומה ואם משתרם בטל תרומתו תרומה הפועלים אין להן רשות לתרום חוץ מן הדרוכות שהן מטמאים את הגת מיד:

The שליחות in דין ³², as a ירושלמי ³³, explains this משנה, based on the רמב"ם

רמב"ם הלכות גירושין פרק ט הלכה ג

האומר לשליח תן גט זה לאשתי במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר אינו גט, הרי היא במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר כשר מפני שמראה מקום הוא לו, אמר לו אל תנהו לה אלא בבית ונתנו לה בעלייה, אל תנהו לה אלא בימין ונתנו לה בשמאל, תנהו לה ביום פלוני ונתנו לה בתוך הזמן, אינו גט, אל תנהו לה אלא ביום פלוני ונתנו לה מלפניו או מאחוריו אינו גט שהרי הקפיד על עצמו של יום וכן כל כיוצא בזה.

32

תלמוד ירושלמי מסכת תרומות פרק ג הלכה ד

ולית הדא פליגא על דריש לקיש דריש לקיש אמר אין אדם מבטל שליחותו בדברים תפטר כגון שאמר לו לך וקבע בצפון והלך וקבע בדרום

The דברי ר' יוחנן quite expectedly questions why the רמב"ם seemingly follows a minority opinion:

א"א מה ראה זה המחבר שפסק כריש לקיש שלא העמידו בירושלמי את המשנה בשינה שליחותו אלא לדעת ר"ל דאמר לא אתי דיבור ומבטל דבור ולית הלכתא כוותיה

See also:

רדב"ז הלכות תרומות פרק ד הלכה ט

האומר לשותפו או לבן ביתו וכו'.... וזו היא השגתו של הראב"ד ז"ל דר"י ור"ל הלכה כר"י וזו קושיא גדולה על רבינו שהרי פסק כר"י פ"ט מהלכות אישות וז"ל האשה שעשתה שליח לקדשה והלכה וקדשה ובעת הליכתו בטלה השליחות וחזרה בה ואין ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה בה או אחר הקידושין הרי זו מקודשת מספק... הרי לך בהדיא שאם הדבר ידוע שחזרה בה קודם שקידשה השליח אינה מקודשת דאית דיבור ומבטל דיבור כר' יוחנן וקשה מזו שכתב בפ"י משנה זו כי העיקר אצלנו אין אדם מבטל שליחותו בדיבור ע"כ.

ואפשר לתרץ בדוחק דגבי קידושין שאם יתקיים הדיבור הראשון אין בו חזרה פסקי' אתי דיבור ומבטל דיבור אבל גבי תרומה אם יתקיים הדיבור הראשון יש בו חזרה דתרומה איתא בשאלה פסקי' לא אתי דיבור ומבטל דיבור אלא א"כ שינה מדעת בעל הבית. וא"ת מאי איריא משום דבטלו אפילו לא בטלו נמי כיון ששינה מדעת בעל הבית אין תרומתו תרומה וי"ל דמצפוננו ומדרומו לא הוי קפידא כולי האי הילכך אם ביטלו לא הוי תרומה דאיכא תרתי שינוי קצת מדעת בעל הבית ותו דביטלו ועדיין צריך עיון דעת רבינו:

³³ So too in a שו"ת:

שו"ת הרמב"ם סימן צח

שאלה ילמדנו רבנו בדבר בר ישראל, אשר לו שפחה לשרת, בוגרת או שאינה בוגרת, והיא אשר לשה העיסה. הרשאתה היא להפריש החלה והתרומה מן העיסה ותהיה ידה בזה כיד אדוניה ודינה כדינם אם לאו? יורנו אדוננו ושכרו כפול.

התשובה דין החלה ודין התרומה אחד הם בכל הדינים והחובים, לפי שהכתוב קראה תרומה [במדבר טו, יט – כא] וכמו שאין ראוי לקטן לתרום, כך אין ראוי לו להפריש חלה. ולשון המשנה [תרומות פ"א מ"א] חמשה לא יתרמו, ואם תרמו, אין תרומתן תרומה: החרש והשוטה והקטן והתורם את שאינו שלו והנכרי. אבל קטן, שהגיע לעונת נדרים [רמב"ם תרומות פ"ד ה"ה] ולא הביא שתי שערות, אם תרום, תרומתו תרומה ולכתחלה אין ראוי לו לתרום, עד שיביא ב' שערות. וממה שמנעו דברי (המשנה) את הנכרי מלתרום, תדע, שלעבדים מותר זה ברשות אדוניהם, לפי שאמרו [קדושין מ"א ב', רמב"ם תרומות פ"ד ה"א] אתם גם אתם לרבות

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת תרומות פרק ג משנה ד

[ד] הרשה את בן ביתו, נתן רשות לשמשו. בטל ר"ל בטל הרשות שהרשהו. והוא ששינה השליח צווי כגון שתרום ממזרח הכרי והוא צוהו להפריש ממערבו, אבל אם לא שינה ממה שצוהו הרי מעשיו קיימין ואע"פ שבטל. לפי שהכלל אצלינו אין אדם מבטל שליחותו בדבר.

What is the basis of the רמב"ם's שיטה?

הפרשת תרומה שליחות - Approach 1 - There is no need for

חידושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סו עמוד א

הא דתנן מי שהיה מושלך בבור ואמר כל השומע קולו יכתוב גט לאשתו. פרישו בגמרא בפ' המדיר דכיון דאמר יכתוב שליחותיה קא עביד, ואיכא דקשיא לי' הא דתנן בנדירים פ' אין בין המודר הנאה מחבירו תורם לו תרומתו ומוקמינן לה בגמ' דאמר כל הרוצה לתרום יבא ויתרום, ואי אמרת שליחותיה קא עביד א"כ נהנה ממנו, ואינה קושיא דהתם כל הרוצה לתרום קאמר מדעתו ואינה אלא כנותן רשות לאו שליחותיה הוא וגבי תרומה אפילו גילוי דעתא נמי מהני כדאמרינן בפ' אלו מציאות (כ"ב א') כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה.

רמב"ם appears to endorse such Non-sליחות pathway.

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ג

התורם שלא ברשות או שירד לתוך שדה חבירו וליקט פירות שלא ברשות כדי שיקחם ותרום, אם בא בעל הבית ואמר לו כלך אצל יפות אם היו שם יפות ממה שתרום תרומתו שהרי אינו מקפיד, ואם לא היו שם יפות אין תרומתו תרומה שלא אמר לו אלא על דרך מיהו, ואם בא בעל הבית וליקט והוסיף בין יש לו יפות מהן בין אין לו תרומתו תרומה.

This approach is inadequate to explicate our רמב"ם. The רמב"ם clearly explains that the reason alone is insufficient is לפי שהכלל אצלינו אין אדם מבטל שליחותו בדבר. That means that the שליחות itself survives and leads to a valid הפרשה, in the absence of BOTH שינוי and ביטול. Whereas this approach is positing that the שליחות is wholly undermined, and an independent "גילוי דעת" route of taking תרומה is operative.³⁴

שלוחכם. מה אתם בני ברית, אף שלוחכם בני ברית. והעבדים כבר נכנסו בברית, מאחר שטבלו לשם עבדות ונתחייבו במצוות המוטלות עליהם. ולשון המשנה [תרומות פ"ג מ"ד] הרשה את בן ביתו או את עבדו או את שפחתו לתרום וכו' ומה מוכח, שעבדו כבן ביתו וראוי לו לעשותו שליח לתרום וכן להפריש חלה, כמו שאמרנו. וכתב משה.

³⁴ Another version of this approach avoids the issue of rejecting that the הלכה is dealing with שליחות by invoking רבי עקיבא איגר. זכין זכין - Though the רמב"ן seems to be positing a "גילוי דעת" route that doesn't use זכין זכין - שליחות "regular" fails, but זכין survives.

רבי עקיבא איגר מסכת בבא מציעא דף כב עמוד א

וא"כ י"ל דזהו כוונת הרמב"ן דבתרומה מהני כל הרוצה לתרום, דבתרומה לא בעי שליחות רק ג"ד, רצונו לומר כיון דזכות הוא מהני ג"ד שאינו מקפיד לעשות המצוה דוקא בעצמו וכל הרוצה לתרום הוי ג"ד ורשאי זה לתרום מטעם זכין לאדם, משא"כ בגט דהדבר בעצמו חובה לא מהני כל הרוצה לכתוב דשמא עכשיו חוזר כיון דלא עשה שליח בפירוש ובעל"ל כל השומע והראיה שהביא הרמב"ן מסוגייתנו היינו מסברת המקשן דזה לא נסתר במסקנא וכו' ל, כנלע"ד.

Again, תרומה can be seen as agreeing with such an approach by רמב"ם.

רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ב

Approach 2- using our model of שליחות.

- 1) Once we know that הפרשת תרומה can occur via a non- שליחות pathway, we therefore know that a “Track B - בעלים- אריכתא- ידה type שליחות can CERTAINLY effectuate a valid הפרשה.
- 2) Generally this would only be a theoretical point – as שליחות involves ביטול a “Track A- בעלות- כה- מסירת כה- בעלות- Track B- בעלים- subordinate Track B- בעלים- ידה אריכתא”. Therefore one cannot GENERALLY access an independent “Track B - שליחות type ידה אריכתא- בעלים-.
- 3) As we saw השליה ביטול שליחות שלא בפני השליה undermines “Track A” not “Track B”.
- 4) Normally this point is irrelevant since in such areas as קידושין, גירושין, קנינים once “Track A” is undermined the entire שליחות fails. The existence of a “disconnected -independent” שליחות “Track B” is meaningless.
- 5) By הפרשת תרומה THIS IS NOT SO- the “disconnected -independent” שליחות “Track B” IS relevant and can achieve a valid הפרשה unless undermined by שינוי.

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה טו

כל העושה שליח לקבל הקידושין צריך לעשותו בפני שני עדים.....

Based on our previous analysis it would appear that שליח לקבל הקידושין, like שליח קבלה, operates via התגלמות = “embodiment” = השליח נחשב כגוף המשלח. Here too, presumably the שליחות Track B creates a “כמותו” = ממש כידה status as ממש כידה. Since an actual “status transformation” is occurring (ממש כידה to שליח) in a דבר שבערוה then עדי קיום are required. But- we would then expect that שליחות שלא בפני השליח alone might not suffice:

רמב"ם הלכות אישות פרק ט הלכה כ

האשה שעשתה שליח לקדשה והלך וקידשה ובעת הליכתו ביטלה השליחות וחזרה בה ואין ידוע אם קודם שקיבל לה הקידושין חזרה או אחר הקידושין הרי זו מקודשת מספק, וכן האיש שעשה שליח וחזר בו.

חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה, החרש, והשוטה, והקטן, והעכו"ם שתרם את של ישראל ואפילו ברשותו, והתורם את שאינו שלו שלא ברשות הבעלים, אבל התורם משלו על של אחרים הרי זו תרומה ותיקן פירותיהם, וטובת הנאה שלו שנתנה לכל כהן שירצה.

The problem with this approach is similar to the previous approach we offered – based on the רמב"ן. If we assume that the basis for our הלכה is that שליחות ביטול suffices to undermine regular שליחות but that the route of זכין survives- as long as we can assume that the owner is pleased with the result, despite the שליח, we encounter a number of difficulties.

1] When the רמב"ם says לפי שהכלל אצלנו אין אדם מבטל שליחותו בדבר it means that a standard שליחות cannot be undermined by שליח alone in those cases that we can invoke זכין. It is not מסתבר that in the face of the explicit expressed desire of the owner that the שליח not perform the הפרשה for him, that we would, or can, invoke זכין and force the results of the הפרשה on him [even if they are commensurate with what he himself would be מפריש].

2] The רמב"ם implies that שליחות in fact survives. As such we would have to assume that the רמב"ם holds זכין is a form of שליחות. Though the גר"ח [see ברכת שמואל קידושי וסימן י] apparently endorses such a view, it is not without controversy.

The difference between a girushin and a shlichah lies in the fact that in girushin the role of the wife is completely delineated by her "be" status. Her "de" plays no role. She has no access to "Track A" in the process and therefore no access to "Track A" type "shlichah". By girushin the woman's "de" has a role:

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ב עמוד ב

... ואב"א: אי תנא קונה, ה"א אפילו בע"כ, תנא האשה נקנית, דמדעתה אין, שלא מדעתה לא.

As the Gemara states:

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מד עמוד א

... קידושין דמדעתה - אביה ולא היא, גירושין דבעל כרחיה - בין היא בין אביה.

רש"י מסכת קידושין דף מד עמוד א

קידושין דמדעתה - דבעינן דעת המקנה.

אביה ולא היא - שהתורה זיכתה לו אבל גירושין שישנה בעל כרחיה בין היא בין אביה דמה לנו לדעתו כי מקבל ליה איהו נמי על כרחיה הוא

רש"י מסכת יבמות דף יט עמוד ב

קידושין דעלמא - והלכה והיתה לאיש אחר (דברים כד) מדעתה משמע.

For the "something even "higher" then "de" i.e. "de" is expressed by the "de".

רמב"ם הלכות אישות פרק ד הלכה א

אין האשה מתקדשת אלא לרצונה והמקדש אשה בעל כרחיה אינה מקודשת, אבל האיש שאנסוהו עד שקידש בעל כרחו הרי זו מקודשת.³⁵ ....

On the other hand- her role in girushin LIKE in girushin is completely passive.

ר"ן מסכת נדרים דף ל עמוד א

... אלא כיון שהתורה אמרה כי יקח איש אשה ולא אמרה כי תלקח אשה לאיש לא כל הימנה שתכניס עצמה לרשות הבעל ומש"ה אמר' בפ"ק דקידושין (דף ה) דאי אמרה היא הריני מאורסת לך אין בדבריה ממש אלא מכיון שהיא מסכמת לקדושי האיש היא מבטלת דעתה ורצונה ומשוי נפשה אצל הבעל כדבר של הפקר והבעל מכניסה לרשותו הלכך אין אנו דנין בקדושין מצד האשה אלא מצד הבעל....

She is not creating the "de", so that "Track A" alone MIGHT suffice- she also cannot utilize "mere" "de" as she is performing no active "de". Her "de" in girushin - like a shlichah - functions via "de". Yet in girushin unlike the shlichah once the "de" is created the "de" fails.

³⁵ That is the "de" requires something more than "de" needed in any "de", the process can only occur with her TOTAL consent. Thru her "de" she has an aspect of "de" over the process. This also explains the difference between the "de" by a man - אבל האיש שאנסוהו עד שקידש בעל כרחו הרי זו - parallels a "de" completely and a woman - no "de" - so not "de" [even though by a "de" the "de" would be the same for both]. How does the "de" fit with:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף מח עמוד ב ואמר רב אמר: תלויה וקדיש - קדושי קדושין. מר בר רב אשי אמר: באשה ודאי קדושין לא הוו, הוא עשה שלא כהוגן, לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה

שלוהו של אדם כמותו-2- השלכות